

m y ś l t e o l o g i c z n a

ANDRZEJ NAPIÓRKOWSKI OSPPE

REFORMA
I ROZWÓJ
KOŚCIOŁA

DUCH BOŻY I INSTYTUCJA

Wydawnictwo WAM
Kraków 2012

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	5
I. WSPÓLNOTA LUDZKA POZA INSTYTUCJĄ?	7
1. Instytucja i duchowa wspólnota	10
2. Z historii filozofii rozwoju relacji między państwem a jednostką	15
2.1. Tożsamość człowieka i wspólnoty w starożytnych Atenach	16
2.2. Chrześcijański dualizm. Autonomia wiary i państwa	21
2.3. Oświecenie: między sferą prywatną a publiczną	23
2.4. Thomas Hobbes: <i>authoritas, non veritas facit legem</i>	26
2.5. Państwo jako <i>volonté générale</i> u Jeana Jacques'a Rousseau	27
2.6. Kantowski formalizm etyczny w państwie prawa	29
2.7. Hegłowska apoteoza państwa	30
2.8. Krytyka państwa i Kościoła przez Sørensa Kierkegaarda	34
2.9. Max Weber i jego „odczarowywanie świata”	38
2.10. Totalitaryzmy XX wieku: niemiecki faszyzm i radziecki komunizm ..	39
2.11. Jürgena Habermasa koncepcja racjonalności komunikacyjnej	43
3. Ujęcie socjologiczne. Między instytucją a instytucjonalizacją	47
4. Solidarność – sprzeciw wobec totalitarnej instytucji państwa i globalnych korporacji	53
4.1. Tolerancja religijna	54
4.2. „Solidarność” Polaków: europejskie wyzwolenie człowieka	56
4.3. Zasada solidarności w życiu społecznym	61
4.4. Ruchy kontestacyjne: „oburzonych” i „anonimowych”	64
5. Antropologiczne podstawy struktur	65
5.1 Od filozoficznej do teologicznej koncepcji człowieka	67
5.2. Człowiek jako dzieło i obraz Trójcy Świętej	70
5.2.1. Stworzenie: powołanie do wspólnoty	72
5.2.2. Odkupienie: żyć z Jezusem w Kościele	74
5.2.3. Uświęcenie: eucharystyczna jedność	76
5.3. Człowiek – byt osobowy i społeczny	79
5.3.1. Podmiotowość osoby ludzkiej	85
5.3.2. Wolność	87
5.3.3. Społeczna natura ludzka	89

5.3.4. Prawa i obowiązki osoby ludzkiej	93
5.3.5. Rodzina	95
6. Państwo a Kościół	99
II. KONCEPCJA INSTYTUCJI W EKLEZJOLOGII	105
1. Przesłanki objawienia judeochrześcijańskiego	106
1.1. Instytucje w Starym Testamencie	106
1.2. Instytucje w Nowym Testamencie	114
2. Chrześcijaństwo w świecie w XX i XXI wieku	118
2.1. Kościół w Europie	121
2.1.1. Polska	124
2.1.2. Włochy	129
2.1.3. Wielka Brytania	132
2.1.4. Niemcy	137
2.2. Kościół w Azji	140
2.3. Kościół w Afryce	144
2.4. Kościół w Ameryce Łacińskiej	151
3. Problematyka instytucji w nauce o Kościele	154
4. Krytyka Kościoła a krytyka instytucji kościelnej	158
5. Demokratyzacja kościelnej instytucji	166
5.1. Demokracja w Kościele?	166
5.2. Struktura hierarchiczna: negacja demokratycznego egalitaryzmu	169
6. Między charyzmatem a instytucjonalizacją	171
III. KOMUNIJNA STRUKTURA KOŚCIOŁA	177
1. Eklezjologia komunii	179
2. Sakrament podstawowy: <i>mysterium fidei</i> i struktura	184
3. Tajemnica i instytucja	189
3.1. Mistyczny charakter Kościoła	192
3.2. Wewnętrzna relacja tajemnicy i instytucji	198
IV. ROZWÓJ KOŚCIOŁA	201
1. Dlaczego chrześcijaństwo nie jest religią (państwową)?	202
1.1. Chrześcijaństwo wobec religii świata	206
1.2. Pokusa sukcesu: bez Krzyża i bez Zmartwychwstania	208
2. Zakony i instytuty życia konsekrowanego	211
3. Nowe ruchy kościelne posoborowej odnowy	213
4. Błogosławieni i święci	215
5. Prześladowanie Kościoła i jego męczennicy	217
6. Niezbywalność reformy	225

6.1. Zasady reformy	228
6.1.1. Słowo Boże i liturgia	230
6.1.2. Miłość i świadectwo	233
6.1.3. Zasada antropologiczna	235
6.1.4. Zasada ekumeniczna i międzyreligijna	240
6.2. Wskazania reformy	246
6.2.1. Tradycja i nowoczesność	249
6.2.2. Jedność z całością	252
6.2.3. Wolność i normy moralne	254
6.2.4. Rzeczywistość transcendentna: dać się prowadzić Duchowi ...	257
7. Kilka praktycznych postulatów reformy	259
7.1. Mistyka w codzienności	260
7.2. Katechumenat chrzcielny	262
7.3. Wierni świeccy	264
7.4. Miejsce i znaczenie kobiety	266
7.5. Małżeństwa niesakramentalne	270
7.6. Deuropeizacja Kościoła	272
7.7. Kuria Rzymska	272
7.8. Nominacje biskupów	274
8. Osobiste nawrócenie	276
 WYKAZ SKRÓTÓW	 280
 LITERATURA	 281
 INDEKS OSÓB	 294